

Súd: Okresný súd Senica
Spisová značka: 7Ps/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1222204189
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Sláviková
ECLI: ECLI:SK:OSSE:2023:1222204189.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Senica sudkyňou JUDr. Vierou Slávikovou v právnej veci navrhovateľky: A. X. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. X, XXX XX L.-J., štátna občianka SR, proti odporcovi: H. K., nar. XX.XX.XXXX, toho času bytom Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov R., Š.X. XXXX/XX, XXX XX R., štátny občan SR, procesne zastúpený súdom ustanoveným opatrovníkom Mestom Senica, Štefánikova 1408/56, 905 25 Senica, v konaní o návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony odporcu, takto

rozhodol:

I. Súd o b m e d z u j e odporcu H. K., nar. XX.XX.XXXX v spôsobilosti na právne úkony tak, že odporca nie je spôsobilý spravovať svoje záležitosti v plnom rozsahu, a to nie je spôsobilý sám konať pred súdmi, nie je spôsobilý konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, finančnými inštitúciami, nie je spôsobilý nakladať s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi sumu 20,- € jednorazovo a maximálne 100,- € mesačne. Nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, uzatvárať zmluvy a preberať záväzky, preberať poštu, rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti, o mieste svojho pobytu. Je spôsobilý vykonávať aktívne a pasívne volebné právo.

II. Súd u s t a n o v u j e odporcovi za opatrovníka Mesto Senica, ktorý bude odporcu zastupovať vo veciach, v ktorých má odporca spôsobilosť na právne úkony obmedzenú.

III. Opatrovník je povinný vždy k 30.06. a k 31.12. bežného roka predkladať správu o výkone funkcie opatrovníka a správu o majetku odporcu čiastočne obmedzeného v spôsobilosti na právne úkony.

IV. Trovy konania znáša štát.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 17.08.2022 bol Okresnému súdu Bratislava II doručený návrh navrhovateľky, ktorým návrhom sa domáhala, aby súd odporcu obmedzil v spôsobilosti na právne úkony s odôvodnením, že odporca, ktorý je jej bratom, je v dôsledku dlhodobého nadmerného požívania alkoholických nápojov, a predtým aj omamných látok, duševne postihnutý. Ďalej argumentovala tým, že s bratom vyrastali v zložitej rodinnej situácii, pretože ich otec bol alkoholik a matka mala vážne zdravotné problémy, nakoniec obaja zomreli v mladom veku, matka na problémy so srdcom a otec spáchal samovraždu. A tak navrhovateľka od svojich 14 rokov sa starala o svojho vtedy 9 ročného brata za pomoci starej matky zo strany otca. Stará matka, vzhľadom na svoj vek, starostlivosť o nich nezvládala. Odporca bol na čas umiestnený aj do detského domova, čo v ňom vyvolalo celoživotnú krivdu a nenávisť voči navrhovateľke, hoci s nimi trávil všetky voľné chvíle. Od mladosti mal problémy s pitím alkoholu, v 18-tich rokoch bol hospitalizovaný na psychiatrii pre pokus o vraždu sestry (navrhovateľky v tomto konaní). Podľa navrhovateľky, stroskotali aj jeho dve manželstvá, z ktorých pochádzajú dve deti. O deti sa nikdy nestaral, neplatil výživné, mal dlhy

a má exekúcie. Vo väzení bol asi 3-krát. Práci sa vyhýbal. V posledných rokoch žil s, o 15 rokov staršou družkou, ktorá sa o neho starala aj finančne, spolu aj pili a odporca ju, podľa navrhovateľky, pripravil o majetok a rodinu. Po jej smrti v roku 2018, odporca pil ešte viac, bral drogy, nechodil do práce, nestaral sa o seba a ani o byt, ktorý je vo vlastníctve navrhovateľky, vodil si doň ľudí z ulice, byt zdevastoval, zaplnil ho odpadkami, premnožili sa ploštice, a to do takej miery, že sa sťažovali už aj susedia, ktorí sa cítili správaním a vyhrážaním sa odporcu ohrození. Na základe posudku vypracovaného Bratislavským samosprávnym krajom odporca bol uznaný za fyzickú osobu odkázanú na pomoc inej fyzickej osoby v najvyššom stupni, a to VI, keďže odporca potrebuje neustály dohľad a starostlivosť v špecializovanom zariadení sociálnych služieb. Navrhovateľka uviedla, že nemá záujem a ani nemôže byť ustanovená za opatrovníka odporcu, pretože sama má vážne zdravotné problémy, je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. O odporcu neprejavujú záujem ani jeho deti, o ktoré sa nikdy nestaral. Za opatrovníka navrhovateľka navrhla ustanoviť odporcovi orgán miestnej správy.

2. Okresný súd Bratislava II uznesením zo dňa 13.12.2022, č.k. 28Ps/9/2022-35 preniesol svoju miestnu príslušnosť vo veci konať na tunajší súd. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 23.12.2022.

3. Procesný opatrovník odporcu Mesto Senica, ustanovený uznesením č.k. 7Ps/1/2023-49 zo dňa 24.03.2023, sa s podaným návrhom stotožnil.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, lekáorskými správami a rozhodnutiami o zdravotnom stave odporcu (č.l. 4-11 spisu), preukazom ZŤP navrhovateľky (č.l. 12), oznámením o dôchodku odporcu a zrážkach z dôchodku (č.l. 13-14), oznámením DSS a zariadenia pre seniorov Senica (č.l. 43 a 94), znaleckým posudkom a osobným výsluchom MUDr. Jaroslavy Struňákovéj, MPH (č.l. 60-75), ako aj ostatným obsahom súdneho spisu a zistil tento stav veci:

5. Z výpovede navrhovateľky súd zistil, že odporca, ktorý je jej mladším bratom, sa nevedel a nevie sám o seba postarať, pretože neustále pil, triezvy nebol nikdy. Doteraz sa o neho starala, vyzdvihla mu dôchodok, zaplatila mu poplatky, každý mesiac mu jej manžel nosil jedlo a peniaze. Byt, v ktorom býval úplne zdevastoval, boli tam ploštice a zašľapaný tabak na zemi, zvratky, preto navrhovateľka musela dať byt opakovane deratizovať. Svoje tvrdenie navrhovateľka preukazovala fotodokumentáciou bytu. Opakovane, viac rokov, bol odporca hospitalizovaný na psychiatrii, dostal tam infúzie a dali ho vždy trochu dokopy. Nemocnica však nemôže suplovať sociálne zariadenie. Navrhovateľka tiež argumentovala, že odporca je nebezpečný aj pre ľudí žijúcich v dome, pretože im hrubo nadával, do domu si vodil bezdomovcov. Susedia sa neustále sťažovali, napríklad na štedrý večer behal po ulici v nočnej košeli, chodil si kupovať alkohol vietnamcovi alebo do potravín. Veľa krát susedia volali že sú krvavé dvere, ocikal dvere a manžel navrhovateľky to tam chodil čistiť. Dá sa povedať, že to bolo na dennom poriadku. Tvrdenie o neprispôbilosti odporcu bývať v bytovom dome, navrhovateľka preukazovala vyjadrením vlastníkov bytov v bytovom dome na ulici F. XX, L. k problematickému bývaniu a správaniu sa odporcu v byte č. X na prízemí predmetného domu zo dňa 28.06.2023. Navrhovateľka opakovala, že ona sa už nevláda o brata starať, nakoľko sama má takmer 70 rokov a je ZŤP. Odporca takýto nevhodný spôsob života žije od svojej mladosti. Navrhovateľka záujem a starostlivosť o brata už nezvláda, v zariadení ho nenavštevuje, lebo jej škaredo nadáva, každý mesiac mu však posielala balík s cigaretami, kávou a cukrom, sú v telefonickom kontakte. Nevie sa sám o seba postarať a nikdy sa nestaral ani o svoje 2 deti, neplatil výživné, a preto sa teraz o neho nezaujmajú ani jeho deti a nesúhlasia, aby boli ustanovené za opatrovníka (č.l. 31 a 33 spisu). Uvádzala, že svojich päť vnúčat nikdy nevidel. Ak odporca teraz, čo je v DSS nepije, je to len preto, že sa chce zo zariadenia dostať, aby mohol zase piť. Byt, v ktorom odporca býval v L.-K., X. F. N. XXXX/XX a kde má odporca právo doživotného bývania a užívania, je aktuálne neobývatelný, po deratizácii je vypratáný. Odporca nemá aktuálne kde inde bývať.

6. Odporca s návrhom nesúhlasil, uvádzal, že on si nájde, resp. kamarát mu našiel prácu v Tesco, môže tam hneď nastúpiť a potom si dá byt do poriadku. Nepredložil však súdu o tomto tvrdení žiaden dôkaz. Poprel, že by sa setra o neho niekedy starala. V DSS sa mu nepáči, chce ísť domov do L. a piť už nikdy nechce.

Súdom ustanovený procesný opatrovník odporcu uviedol, že sa kontaktoval s DSS a informácie, ktoré získal o odporcovi sú také, že jeho sklony sú agresívne, že sa snaží si zabezpečiť alkohol, prístup k alkoholu má. K svojmu zdravotnému stavu aj alkoholu je nekritický. Zariadenie je otvorené, preto má aj prístup von aj k alkoholu. Nemá však na alkohol peniaze. V zariadení je pasívny, je na mobile, leží.

Zariadenie je toho názoru že je adekvátne, že je odporca v zariadení. Potvrdili, že navrhovateľka odporcu nenavštevuje, nakoľko je voči nej agresívny.

7. Z výpovede a znaleckého posudku znalkyne MUDr. Jaroslavy Struňákovéj, MPH, mal súd preukázané, že odporca je závislý od alkoholu, jeho závislosť je plne rozvinutá, bez schopnosti abstinencie, chýba aj motivácia k nej aj k liečbe. V súčasnosti sú už prítomné organické zmeny osobnosti, podložené aj obrazom atrofie - úbytkom mozgovej hmoty na CT vyšetrení. Tieto zmeny sú klinickým obrazom následkov toxického pôsobenia alkoholu ako neurotoxickej látky. Porucha je trvalého rázu. Zmeny sú nevratné. Znalkyňa tiež uviedla, že odporca je odkázaný na pobyt v zariadení sociálnej starostlivosti, kde je zabezpečený dohľad, zabezpečenie základných životných potrieb, abstinencia, farmakoterapia. Pri starostlivosti inou osobou v nechránených podmienkach je vysoké riziko nedodržania abstinencie. Uzavrela, že odporca nie je spôsobilý konať pred súdmi, nie je spôsobilý konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, finančnými inštitúciami, nie je spôsobilý nakladať s finančnými prostriedkami, okrem prípadného vreckového v sume 50,- - 100,- € mesačne, nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, uzatvárať zmluvy a preberať záväzky, preberať poštu, rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti, o mieste svojho pobytu. Je však spôsobilý vykonávať aktívne a pasívne volebné právo.

8. Podľa ust. § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

9. Podľa ust. § 248 ods. 1 zák.č. 161/2015 Z.z. civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP), konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

10. Podľa ust. § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

11. Z vykonaného dokazovania a zisteného stavu veci vyvodil súd ten právny záver, že návrh bol podaný dôvodne. V konaní, najmä zo znaleckého posudku znalkyne z odboru Zdravníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria (liečba alkoholizmu, toxikománie, gerontopsychiatria) a z výpovede znalkyne súd zistil, že odporca trpí duševnou poruchou trvalého charakteru - ide o plne rozvinutú závislosť od alkoholu, bez schopnosti abstinencie, v súčasnosti už s prítomnými organickými zmenami osobnosti, podloženými aj obrazom atrofie, t.j. úbytkom mozgovej hmoty na CT vyšetrení. Tieto zmeny sú klinickým obrazom následkov dlhodobého toxického pôsobenia alkoholu ako neurotoxickej látky. U odporcu znalkyňa konštatuje, že nie je predpoklad úplného vyliečenia, lebo zmeny sú nevratné. Odporca je odkázaný na starostlivosť v zariadení sociálnej starostlivosti, pretože pri starostlivosti inou osobou v nechránených podmienkach je vysoké riziko nedodržania abstinencie. Tak by odporca nebol schopný spravovať svoje záležitosti potrebné k bežnému životu. Pomoc, ktorá sa mu v minulosti dostávala od jeho sestry a jej manžela už v súčasnosti nie je možná, pretože sestra (navrhovateľka v tomto konaní) jednak má sama vážne zdravotné problémy (držiteľka preukazu ZŤP) a z jej výpovede mal súd preukázané, že už nie je ani ochotná odporcovi pomáhať, preto ani nesúhlasila, aby bola ustanovená za jeho opatrovníčku. Odporca nemá aktuálne reálne kde bývať, keďže byť, v ktorom má právo doživotného bývania, je neobývateľný. Súd neuveril odporcovi, že by bol schopný daný byt si opraviť. Jednak na to nemá finančné prostriedky a vzhľadom na jeho zdravotný stav zistený a ustálený znalkyňou, by toho nebol ani schopný. Ak by súd návrhu navrhovateľky nevyhovel, bez pochyb je súd presvedčený o tom, že by odporca znova skĺzol do predchádzajúceho spôsobu života bez zabezpečenia dohľadu nad jeho životom, bez zabezpečenia základných životných potrieb, bez zabezpečenia abstinencie, bez zabezpečenia farmakoterapie, žil by v ľudsky nedôstojných podmienkach, čo by ohrozovalo nielen jeho zdravie, ale aj život. Preto má súd za to, že bude v najlepšom záujme odporcu, aby bol obmedzený v spôsobilosti na právne úkony tak, ako vyplýva z výroku tohto rozsudku.

12. S poukazom na ustanovenie § 248 ods. 1 CMP súd odporcovi, ktorého spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená, ustanovil za opatrovníka Mesto Senica, ktoré súhlasilo s tým, že povinnosti opatrovníka bude pre odporcu vykonávať so všetkými úlohami, ktoré jeho z opatrovníctva vyplývajú.

13. O trovách konania súd rozhodol podľa § 251 CMP, keď trovy dôkazov o spôsobilosti na právne úkony platí štát.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje, v troch vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a/ neboli splnené procesné podmienky,

b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutkový stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 CMP).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).

Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná (§ 64 CMP).